

Bevaring av
JORDENS RESSURSER

BAHÁ'Í FORLAGS STUDIESERIE NR. 20

Bevaring av
JORDENS RESSURSER

BAHÁ'Í FORLAG
OSLO 1990

Sitatene er samlet av
Forskningsavdelingen ved
Det Universelle Rettferdighetens Hus
og ble fremlagt i 1989.

Elektronisk versjon 2009

Oversatt av Gunnar Lile og Gerd Strand.

© Bahá'í Forlag 1990

ISSN 0801-650X

INNHold

1.	Grunnleggende prinsipper	
1.1	Naturen som en avspeiling av det guddommelige	1
1.2	Jorden er ett land	2
1.3	Menneskets stilling og ansvar	2
1.4	Holdningen til den fysiske verden – samspeillet mellom ånd og materie	3
2.	Forholdet mellom mennesket og naturen	
2.1	Naturens egenskaper	
2.1.1	Et enhetlig system	5
2.1.2	Lovmessighet og organisering	7
2.1.3	Forandring og bevegelse	8
2.1.4	Mangfoldighet	10
2.1.5	Naturen tjener den menneskelige verden ..	11
2.1.6	Naturens ufullkommenhet	12
2.2	Holdninger og verdier	
2.2.1	Verdsettelse	13
2.2.2	Måtehold	14
2.2.3	Dyr skal behandles godt	15
2.2.4	Utvikling av naturen	16
2.2.5	Jordbrukets betydning	18
2.2.6	Vitenskapens anvendelse	18
3.	Miljøvern	
3.1	Bevaring av ressursene	20
3.2	Forvaltning av naturressursene	20
3.3	Hvordan kan miljøet vernes?	21
4.	Fremtidsutsikter	23
5.	Kilder	25

1. GRUNNLEGGENDE PRINSIPPER

Den holdningen som det verdensomspennende bahá'í-samfunnet har til å bevare og verne om jordens ressurser, bygger på visse grunnleggende prinsipper som er avledet fra bahá'í-skriftene. Blant disse prinsippene finner vi følgende:

1.1 Naturen som en avspeiling av det guddommelige

Naturen verdsettes høyt. Bahá'u'lláh erklærer at å betrakte naturen gjør oss oppmerksomme på Guds «tegn»¹ og «merker»² og gir bevis for at han finnes:

... hva jeg enn ser på, så oppdager jeg snart at det gjør deg kjent for meg og minner meg om dine tegn, om dine merker og om dine vitnesbyrd. Ved din herlighet! Hver gang jeg hever øynene mot din himmel, minnes jeg din høyhet og din opphøyethet og din uforlignelige herlighet og din storhet. Og hver gang jeg vender blikket mot din jord, nødsages jeg til å erkjenne vitnesbyrdene om din makt og tegnene på din gavmildhet. Og når jeg ser på havet, finner jeg at det taler til meg om din majestet og om din veldes kraft og om ditt herredømme og din storhet. Og når enn jeg betrakter fjellene, ledes jeg til å oppdage din seiers faner og din allmakts bannere.³

Naturen gjenspeiler «Guds navn og egenskaper»⁴. Den er uttrykk for «Guds vilje...i...den betingede verden».⁵ Bahá'u'lláh skriver:

Si: Naturen er i sitt innerste vesen legemliggjørelsen av mitt navn Formeren, Skaperen. Ulike årsaker gjør dens åpenbaringer mangfoldige, og i denne mangfoldigheten er der tegn for mennesker med dømmekraft. Naturen er Guds vilje og uttrykker den i og gjennom den betingede verden. Den er en bestemmelse fra forsynets side forordnet av forordneren, den allvise.⁶

1.2 Jorden er ett land

Bahá'u'lláh legger frem en verdensanskuelse som erkjenner at «*Jorden er kun ett land og menneskeheten dets innbyggere*»⁷, og han ber om at man fremmer «*jordens folk og slekters beste interesser*».⁸

‘Abdu’l-Bahá peker på at verdens gjensidige avhengighet øker og at «*selvforsyning*»⁹ ikke lenger er mulig. Han ser for seg en økende utvikling i retning av en forenet verden, og at den vil vise seg i form av «*tankens enhet i foretagender som angår hele verden*»¹⁰ og på andre viktige områder av tilværelsen. Et kritisk område for forenet innsats er vernet av planetens ressurser.

1.3 Menneskets stilling og ansvar

‘Abdu’l-Bahá viser til at mennesket «*på grunn av den ideale og himmelske kraften som er latent og åpenbar i det*»,¹¹ innehar en stilling som er «*høyere og edlere*»¹² enn naturen, og at «*mennesket hersker over naturens sfære og domene*».¹³

Det er derfor klart at mennesket hersker over naturens sfære og domene. Naturen er treg, mennesket gjør fremskritt. Naturen har ingen bevissthet, mennesket er utstyrt med den. Naturen er uten vilje og handler av nødvendighet, mens mennesket besitter en sterk vilje. Naturen er ute av stand til å oppdage mysterier eller virkelige forhold, mens mennesket er spesielt utstyrt til å gjøre det. Naturen står ikke i forbindelse med Guds rike, mennesket er i samklang med dets tegn. Naturen har ikke kjennskap til Gud, mennesket har bevissthet om ham. Mennesket tilegner seg guddommelige egenskaper, naturen er berøvet dem. Mennesket kan frivillig oppgi laster, naturen har ingen evne til å forandre innflytelsen av sine instinkter. Alt i alt er det klart at mennesket er edlere og overlegent, at det besitter en ideal kraft som overgår naturen. Det har bevissthet, vilje, hukommelse, forstandsevne, guddommelige egenskaper og dyder som naturen er fullstendig berøvet og blottet for. Derfor står mennesket høyere og er

*edlere på grunn av den ideale og himmelske kraften som er latent og åpenbar i det.*¹⁴

Mennesket besitter en indre evne som planter og dyr ikke har, en kraft som gjør det i stand til å oppdage naturens hemmeligheter og tilegne seg herredømme over miljøet. Det har derfor et særskilt ansvar for å bruke sine gudgitte evner til positive formål. Det Universelle Rettferdighetens Hus peker på at «den riktige utøvelsen av dette ansvaret er nøkkelen til hvorvidt dets oppfinnerbegavelse frembringer gavnlige resultater eller skaper kaos i den materielle verden».¹⁵

1.4 Holdningen til den fysiske verden – samspillet mellom ånd og materie

‘Abdu’l-Bahá understreker at utviklingen av den fysiske verden og menneskehetens lykke er avhengige av både «*kallelser fra sivilisasjonen, fra den materielle verdens utvikling*»¹⁶ og «*den gripende kallelsen fra Gud. Hans åndelige lære sikrer menneskehetens verden evigvarende herlighet, evig lykke og opplysning.*»¹⁷ Han sier:

Men før materielle prestasjoner, fysiske bedrifter og menneskelige dyder blir styrket av åndelige fullkomphet, lysende egenskaper og barmhjertige trekk, vil de hverken bære frukt eller gi resultater. Heller ikke vil man oppnå lykken for menneskehetens verden, som er det endelige målet. For selv om materielle prestasjoner og utviklingen av den fysiske verden på den ene side fører til velstand som på en fremragende måte viser dens tiltenkte mål, så truer på den annen side farer, alvorlige katastrofer og fryktelige plager.

Når du derfor ser på det velordnede mønstret av kongeriker, byer og landsbyer, med deres tiltrekkende utsmykning, friske naturressurser, velutviklede redskaper, bekvemme transportmidler, mengde av tilgjengelig kunnskap om naturens verden, store oppfinnelser, veldige foretagender, edle oppdagelser og vitenskapelige under-

søkelsjer, ville du slutte at sivilisasjonen bidrar til lykke og fremgang i menneskets verden. Men skulle du vende blikket mot oppdagelsen av ødeleggende og djevelske innretninger, mot utviklingen av nedbrytende krefter og oppfinnelsen av ildvåpen som rykker livets tre opp med roten, ville det bli tydelig og åpenbart for deg at sivilisasjon er forbundet med barbari. Fremgang og barbari går hånd i hånd, med mindre materiell sivilisasjon blir styrket av guddommelig ledelse, av den overmåte barmhjertiges åpenbaring og av rosverdige dyder, og blir understøttet av åndelig oppførsel, av himmerikets idealer og av utstrømningene fra maktens rike....

Derfor bør denne sivilisasjonen og materielle fremgangen forenes med Den Aller Største Ledelse, slik at denne nedre verden kanskje kan bli stedet hvor himmerikets gaver kommer til syne og fysiske prestasjoner kan bli forbundet med den barmhjertiges stråleglans. Dette for at skjønnheten og fullkommenheten i menneskenes verden kan bli avdekket og fremtre for alle i den ytterste ynde og glans. Dermed vil evigvarende herlighet og lykke bli åpenbart.¹⁸

Bahá'u'lláh beskriver deres skjebne som i sin livsførsel viser likegyldighet overfor åndelige verdier og unnlater å handle i samsvar med dem. Han bemerker:

[Dere] vandrer ... på Min jord i selvgod tilfredshet, uten tanke på at Min jord er trett av dere og at alt den rommer skyr dere.¹⁹

Shoghi Effendi hevder at menneskets skjødesløshet bidrar til at den «nåværende ordningen»²⁰ er i forfall og har konkrete følger for miljøet:

Den voldsomme forstyrrelsen av verdens likevekt, skjelvingen som vil gripe menneskehetens lemmer, den radikale omformingen av det menneskelige samfunn, sammenrullingene av den nåværende ordningen, de grunnleggende forandringene som påvirker styringsstrukturen, ... utviklingen av djevelske krigsmaskiner, byer i brann,

forurensningen av jordens atmosfære – dette fremstår som de tegn og varsler som enten må bebude eller ledsage den gjengjeldelsens ulykke som – slik det er forordnet av ham som er menneskehetens dommer og frelser – før eller senere må hjem søke et samfunn som for det meste og i over et århundre har vendt det døve øret til røsten fra Guds budbringer for denne dag. Ulykken må rense menneskeslekten for slagget av dens langvarige fordervelse og sveise dens bestanddeler sammen til et fast sammenknyttet, verdensomspennende fellesskap. Dette fellesskapet er bestemt, når tiden er inne, til å skulle inngå som en del av rammeverket for en guddommelig opprettet ordning i gåtefull vekst, til å anspores til dåd av dens åndeliggjørende innflytelse og til å blomstre, i løpet av fremtidige religionsordninger, til en sivilisasjon som menneskeheten aldri har sett maken til på noe stadium i sin utvikling.²¹

2. FORHOLDET MELLOM MENNESKET OG NATUREN

Forholdet mellom mennesket og naturen er svært sammensatt. For å få et riktig inntrykk av de ulike sidene ved dette emnet er det nødvendig å ta i betraktning noen av de kjennetegnene ved naturen som beskrives i bahá'í-skriftene og å være oppmerksom på visse verdier og holdninger som styrer den enkeltes adferd og prioriteringer.

2.1 Naturens egenskaper

2.1.1 Et enhetlig system

‘Abdu’l-Bahá uttaler at «*verdens tempel*»²² er «*formet etter det menneskelige legemes bilde og lignelse*».²³ Han forklarer at:

Med dette menes at likesom det menneskelige legemet i

denne verden ytre sett består av forskjellige lemmer og organer, men i virkeligheten er en tett sammenføyhet, sammenhengende enhet, så er strukturen i den fysiske verden på tilsvarende vis å ligne med en eneste skapning med lemmer og legemsdeler som er uløselig forbundet med hverandre.

Dersom man skuet med et øye som oppdager alle tings innerste virkelighet, ville det bli klart at den sterkeste sammenhengen som binder tilværelsens verden sammen, ligger i den kjeden som de skapte ting selv danner. Og det ville bli klart at samarbeid, innbyrdes hjelp og gjensidighet er vesentlige kjennetegn ved det enhetlige legemet som skaperverket utgjør. For alle skapte ting er nært knyttet til hverandre, og alle påvirkes av de andre eller høster fordeler av dem, enten direkte eller indirekte.

Tenk for eksempel på hvordan én gruppe skapte ting utgjør planteriket og en annen dyreriket. Hver av disse to gruppene bruker visse stoffer i luften som dens eget liv avhenger av, mens den øker mengden av slike stoffer som er livsnødvendige for den andre gruppen. Med andre ord ville vekst og utvikling i planteriket være umulig uten dyreriket, og å opprettholde dyrelivet er utenkelig uten samarbeid med planteriket. Forbindelsen mellom alle skapte ting er av samme art. Derfor ble det sagt at samarbeid og gjensidighet inngår som naturgitte egenskaper i det enhetlige systemet som tilværelsens verden danner, og uten dem ville hele skaperverket gå til grunne.²⁴

Et annet sted beskriver 'Abdu'l-Bahá hvordan «hver eneste del av universet»²⁵ er forbundet med de øvrige og hvor viktig det er å bevare likevekten i systemet:

Tenk over universets innerste virkelighet, den skjulte visdommen som spiller inn, gåtene, de innbyrdes sammenhengene, lovene som styrer alt. For hver del av universet er forbundet med enhver annen del med bånd som er meget sterke og ikke gir rom for den minste ubalanse eller slakk overhodet....²⁶

2.1.2 Lovmessighet og organisering

‘Abdu’l-Bahá hevder at «*Fenomenes verden er fullstendig underlagt naturlovenes styring og kontroll*». ²⁷ Han sammenligner naturens «*absolutte organisering*» ²⁸ og dens mangel på «*forstand*» ²⁹ og «*vilje*» ³⁰ med menneskets evne til å «*[beherske] naturkreftene*» ³¹ ved å ha oppdaget «*tingenes beskaffenhet*». ³²

Denne natur er underlagt en absolutt organisering, fastsatte lover, en fullstendig orden og et ferdig mønster som den aldri vil avvike fra. Faktisk gjelder dette i en slik grad at hvis man ser nøye etter med et skarpt blikk, vil man finne at hva enten man betrakter ordning, sammensetning, form eller bevegelse hos det minste atom opp til så store legemer i tilværelsens verden som solkulen eller de andre store stjernene og lysende klodene, så befinner alle seg i den høyeste grad av organisering og er underkastet én lov som de aldri vil avvike fra.

Men når man ser på naturen selv, så ser man at den ikke har noen forstand, noen vilje. For eksempel er ildens natur å brenne, og den brenner uten vilje eller forstand. Vannets natur er å flyte, og det flyter uten vilje eller forstand. Solens natur er å stråle, og den skinner uten vilje eller forstand. Dampens natur er å stige opp, og den stiger opp uten vilje eller forstand. Det er således klart at de naturlige bevegelsene hos alle ting skjer ved tvang. Det finnes ingen frivillige bevegelser unntatt hos dyrene, og fremfor alt hos mennesket. Mennesket er i stand til å motstå og bekjempe naturen fordi det oppdager tingenes beskaffenhet, og derigjennom styrer det naturkreftene. Alle oppfinnelsene mennesket har gjort, skyldes at det har oppdaget tingenes beskaffenhet. For eksempel oppfant det telegrafan, som er et middel til å kommunisere mellom Østen og Vesten. Det er derfor opplagt at mennesket hersker over naturen.

Hvis man nå betrakter eksistensen av en slik organi-

sering, slike ordninger og slike lover, kan man da si at de alle er frembragt av naturen, til tross for at naturen hverken besitter forstand eller oppfatningsevne? Hvis ikke, så blir det klart at denne naturen, som hverken har oppfatningsevne eller forstand, er i grepet på den allmektige Gud, som er Herskeren over naturens verden. Hva han enn ønsker, får han til å naturen til å frembringe.³³

2.1.3 Forandring og bevegelse

Hele det fysiske skaperverket er underlagt forandringens lov. Vi ser det blant annet i de skiftende årstidene. ‘Abdu’l-Bahá skriver:

Jorden er i bevegelse og vekst. Fjellene, åsene og gresslettene er grønne og tiltalende. Gavmildheten er såre stor. Barmhjertigheten omfatter alt. Regnet faller fra nådens skyer. Den strålende solen skinner. Fullmånen pryder eterens horisont. Havets veldige tidevann oversvømmer hver liten bekk. Gave etterfølges av gave, og gunstbevisning følger på gunstbevisning. Den forfriskende brisen blåser og fører med seg blomstenes angende duft. Kongenes Konge holder skatter uten ende i sin hånd! Løft opp din kjortelsøm for å ta imot dem.³⁴

Snart vil hele verden fremstå i en ny drakt, likesom om våren. Tiden for høstgule blader og løvfall er forbi. Vinterkulden er over. Det nye året er kommet, og den åndelige vår står for døren. Den sorte jorden blir nå en grønn have. I ørken og fjell vrimler det av røde blomster. I utkanten av ødemarken står høyt gress som forposter foran sypressene og sjasminbuskene, mens fuglene synger fra rosegren som englene i den høyeste himmel. De kunn-gjør den gode nyheten om at den åndelige vår nærmer seg, og fuglesangens søte musikk setter alle tings sanne vesen i bevegelse og får det til å sitre.³⁵

‘Abdu’l-Bahá erklærer at «absolutt hvile eksisterer ikke i naturen»,³⁶ at «bevegelse er uløselig knyttet til all tilværel-

se».³⁷ I forhold til tilværelsen beskriver han de «oppbyggende og nedbrytende»³⁸ prosessene slik:

... ta nå fenomenet sammenføyning og oppløsning, eksistens og ikke-eksistens. Enhver skapt ting i den betingede verden er satt sammen av mange og ulike atomer, og tingens eksistens er avhengig av at disse atomene er forbundet. Gjennom guddommens skapende kraft føyes med andre ord enkle grunnstoffer sammen, og fra denne forbindelsen oppstår det en egen organisme. Alle tings eksistens bygger på dette prinsippet. Men når tingens orden bringes ut av lage, når nedbrytningen utløses og oppløsningen setter inn, da opphører denne tingen å eksistere. Det vil si at tilintetgjørelsen av alle ting blir forårsaket av nedbrytning og oppløsning. Derfor er tiltrekning mellom og sammenføyning av de forskjellige grunnstoffene kilden til liv, og disharmoni, nedbrytning og splittelse fører til død. De sammenbindende og tiltrekkende kreftene i alle ting fører således til at det fremkommer fruktbare resultater og virkninger, mens frastøtelse og avstandtagen fører med seg forstyrrelse og tilintetgjørelse. Gjennom samhörighet og tiltrekning er alle levende ting blitt til, som planter, dyr og mennesker, mens splittelse og disharmoni fører til oppløsning og ødeleggelse.³⁹

Han forklarer også at i den fysiske verden går utviklingen mot økende grader av kompleksitet:

I det fysiske skaperverk går utviklingen fra en grad av fullkommenhet til en annen. Mineralet med sine mineralske fullkommenheter går over i planteriket, planten med sine fullkommenheter går over i dyrenes verden, og så videre til menneskehetens verden....⁴⁰

2.1.4 Mangfoldighet

‘Abdu’l-Bahá beskriver mangfoldighet som «essensen av fullkommenhet og årsaken til tilsynekomsten av gaver»⁴¹ fra Gud, og han sier:

Betrakt blomstene i en have. De er forskjellige med hensyn til art, farve, form og fasong. Men siden de forfriskes av vannet fra én kilde, opplives av brisen fra én vind, styrkes av strålene fra én sol, så gjør denne mangfoldigheten dem mer tiltrekkende og øker skjønnheten. Når derfor Guds Ords forenende kraft og gjennomgripende innflytelse gjør sin virkning, vil forskjellen i sedvane, skikk og bruk, vaner, begreper, meninger og lynne smykke menneskehetens verden. Denne mangfoldigheten, denne forskjellen er som den naturlig skapte ulikheten og uensartetheten mellom menneskekroppens lemmer og organer, for hvert av dem bidrar til å gjøre helheten vakker, effektiv og fullkommen....

Hvor utiltalende for øyet ville det ikke være dersom alle blomstervekstene og plantene, bladene og blomstene, fruktene og grenene på trærne i denne haven hadde samme fasong og farve! Mangfoldet i farve, form og fasong beriker og smykker haven og høyner virkningen av den....⁴²

Omfanget av mangfoldet i «de skapte veseners verden»⁴³ understrekes i følgende avsnitt:

... i alle universets riker er den sansbare tilværelsens og eksistensens former og organismer uendelig mange og uten tall. Plantenes plan eller rike har for eksempel sitt uendelige mangfold av liv når det gjelder arter og materiell struktur. Innenfor hver art er plantene særskilte og forskjellige, ikke to er nøyaktig like i sammensetning og enkeltheter. For naturen gjentar ikke seg selv, og vekstkraften kan ikke begrenses til et gitt bilde eller en gitt form. Hvert blad har sin egen særlige identitet – så å si sitt eget individuelle særpreg som blad....⁴⁴

2.1.5 Naturen tjener den menneskelige verden

‘Abdu’l-Bahá beskriver «årsakene og omstendighetene»⁴⁵ som knytter seg til «fullkommenheten»⁴⁶ i mineral-, plante- og dyreverdenen, og han holder dette adskilt fra deres «virkelige velstand»⁴⁷ som bringer heder til de forskjellige rikene.

Alle eksisterende tings heder og verdighet avhenger av visse årsaker og omstendigheter.

Jordens utmerkelse, pryde og fullkommenhet er å bli grønn og fruktbar ved skyenes gavmildhet om våren. Plantene vokser, blomster og duftende urter gror opp, frukttrær blomstrer og bærer frisk og ny frukt. Havene forskjønnes, engene prydes, fjellene og slettene kles i grønt, og haver, marker, landsbyer og byer smykkes. Dette er mineralrikets velstand.

Planteverdenens høyeste verdighet og dens fullkommenhet er at et tre vokser ved bredden av en elv med friskt vann, at en mild bris blåser på det, at solens varme stråler faller på det, at en gartner steller det og at det vokser dag for dag og bærer frukt. Men dets virkelige velstand er å gå videre til dyrenes og menneskenes verden og erstatte det som er oppbrukt i deres legemer.

Dyreverdenens verdighet består i å besitte fullkomne lemmer, organer og evner og få alle behov tilfredsstilt. Dette er dens fornemste utmerkelse, dens heder og verdighet. Den største lykksalighet for et dyr er derfor å ha en grønn fruktbar eng, det reneste vann og en vakker grønn skog. Hvis disse tingene er for hånden, kan noen større velstand ikke tenkes. Hvis for eksempel en fugl bygger sitt rede i et tre i en grønn og fruktbar skog, på et vakkert høytliggende sted, på toppen av en høy gren i et sterkt tre, og hvis den finner alt den trenger av frø og vann, da er dette fullkommen velstand for den.

Men dyrets sanne velstand består i å gå over fra dyrets verden til menneskets verden, slik som de mikroskopiske vesenene som gjennom vannet og luften kommer

*inn i mennesket, blir assimilert og erstatter det som er forbrukt i kroppen. Dette er dyreverdenens store heder og rikdom. Noen større ære for den kan man ikke forestille seg.*⁴⁸

2.1.6 Naturens ufullkommenhet

To syn på naturen står i motsetning til hverandre. Det ene fremholder at «*naturens verden er fullstendig*»⁴⁹, mens det andre hevder at den er «*ufullstendig*»⁵⁰ fordi «*den har behov for forstand og opplæring*». ⁵¹ ‘Abdu’l-Bahá erklærer at «*mineralets, plantens, dyrets og menneskets verden alle trenger en læremester*»: ⁵²

*Materialistene mener at naturens verden er fullstendig. De guddommelige filosofene erklærer at naturens verden er ufullstendig. Det er stor forskjell mellom de to. Materialistene peker på naturens fullkommenhet: solen, månen og stjernene, trærne i sitt skrud, hele jorden og havet – til og med uvesentlige fenomener avslører den mest fullkomne symmetri. De guddommelige filosofene benekter denne tilsynelatende fullkommenheten og fullstendigheten i naturens rike, selv om de innrømmer at naturens utseende og scenerier er vakre og anerkjenner de uimotståelige kosmiske kreftene som styrer de veldige solene og planetene. De hevder at skjønt naturen synes å være fullkommen, så er den likevel ufullkommen fordi den har behov for forstand og opplæring. Som bevis på dette sier de at mennesket, skjønt det er en veritabel gud i den materielle skapelsens rike, selv trenger en læremester. Når mennesket ikke utvikles gjennom opplæring, blir det vilt, dyrisk og brutalt. Lover og forordninger, skoler, høyskoler og universiteter har som mål å oppdra mennesket og heve det opp fra dyrerikets mørke grenseland....*⁵³

Når vi betrakter tilværelsen, ser vi at mineralets, plantens, dyrets og menneskets verden alle trenger en læremester.

Hvis jorden ikke dyrkes, blir den et villnis hvor det gror unyttig ugress. Men hvis en jordbruker kommer og bearbeider marken, bærer den avlinger som gir føde for levende skapninger. Det er derfor opplagt at jorden trenger dyrking fra bondens side. Se på trærne. Hvis ingen røkter dem, blir de ufruktbare, og uten frukt er de uten nytte. Men hvis de pleies av en gartner, blir disse selvsamme golde trærne fruktbare, og ved kultivering, gjødsling og poding vil trær som hadde bitre frukter, gi søte frukter....

Det samme gjelder dyrene. Legg merke til at når et dyr dresseres, så blir det tamt. Legg også merke til at hvis mennesket ikke får noen oppdragelse, så blir det som et dyr, til og med lavere enn et dyr hvis det overlates til seg selv under naturens herredømme. Hvis det derimot blir oppdratt, blir det en engel....⁵⁴

2.2 Holdninger og verdier

Bahá'í-skriftene uttrykker visse åndelige verdier og holdninger som er retningsgivende for menneskets forhold til naturen, deriblant disse:

2.2.1 Verdsettelse

Bevisstheten om at jorden er «kilden»⁵⁵ til menneskets «velstand»⁵⁶ blir moderert av at «menneskets heder og verdighet må være noe mer enn materiell rikdom»:⁵⁷

Ethvert menneske med innsikt føler seg virkelig skamfullt når det vandrer på jorden fordi det innser at det som er kilden til dets trivsel, rikdom, makt, verdighet, fremgang og kraft, er, som forordnet av Gud, den selvsamme jord som alle mennesker trår under sine føtter. Det kan ikke herske noen tvil om at den som kjenner denne sannheten, blir rensset og helliggjort for all stolthet, alt hovmod og og all forfengelighet....⁵⁸

Hva er det da dere med rette kan skryte av? Er det deres

mat og drikke dere hovmoder dere av, eller de rikdommene dere hoper opp i skattkamrene, eller at de smykkene dere pynter dere med koster mye og er av ulike slag? Hvis sann ære skulle bestå i å eie slike forgjengelige ting, da må nødvendigvis den jorden dere går på hovmode seg over dere. For den forsyner dere med nettopp disse tingene på den allmektiges befaling. I dens skjød finnes i henhold til Guds forordning alt dere besitter. Som et tegn på hans nåde henter dere all deres rikdom fra den. Se altså hvilken tilstand dere er i og hva dere roser dere av! Måtte dere bare oppfatte det!⁵⁹

Det er dermed klart at menneskets heder og verdighet må være noe mer enn materiell rikdom. Materielle bekvemmeligheter er bare en gren, men roten til menneskets verdighet er de gode egenskapene og dydene som er til pryd for dets innerste virkelighet. Det er guddommelig fremtreden, himmelske gaver, edle følelser, kjærlighet og kjennskap til Gud. Det er allmenngyldig visdom, intellektuell erkjennelse, vitenskapelige oppdagelser, rettferdighet, rettsindighet, sannferdighet, velvilje, naturlig mot og medfødt tapperhet. Det er respekt for rettigheter og å holde avtaler og overenskomster. Det er rettskaffenhet under alle omstendigheter og å tjene sannheten under alle forhold. Det er å ofre livet til beste for alle mennesker og å vise vennlighet og respekt overfor alle nasjoner. Det er å adlyde Guds lære og tjene i det guddommelige rike, å veilede folket og undervise nasjonene og rasene. Dette er den menneskelige verdens velstand! Dette er menneskets verdighet i verden! Dette er evig liv og himmelsk heder!⁶⁰

2.2.2 Måtehold

Bahá'í-skriftene oppmuntrer til å være løsrevet fra «denne verden og dens forfengeligheter»,⁶¹ siden «tilknytning»⁶² forstyrrer ens oppmerksomhet overfor Gud. Dette utgjør imidlertid ikke en form for askese og innebærer heller ikke at man forkaster livets gleder. Bahá'u'lláh forklarer:

Skulle et menneske ønske å smykke seg med jordens prydelser, å bære dens skrud eller å nyte godt av de fordeler den kan gi, så kan ingen skade tilføyes vedkommende dersom han ikke lar noe som helst komme mellom seg og Gud. For Gud har bestemt enhver god ting, om den nå er skapt i himmelen eller på jorden, for slike av sine tjenere som virkelig tror på ham. Forsyn dere, o folk, av de goder som Gud har tillatt dere, og steng dere ikke ute fra hans underfulle gaver. Gi ham takk og pris, og vær av dem som er virkelig takknemlige.⁶³

Hovedregelen er måtehold:

Det er ønskelig med måtehold i alle ting. Hvis noe drives for langt, vil det vise seg å bli en kilde til ulykke...⁶⁴

2.2.3 Dyr skal behandles godt

Bahá'u'lláh oppfordrer menneskene til å «være god mot dyrene»,⁶⁵ og han advarer mot «overdreven jakt».⁶⁶ Om det første punktet skriver 'Abdu'l-Bahá:

Kort sagt er det ikke bare sine medmennesker Guds elskede må behandle med barmhjertighet og medlidenhet. Snarere må de utvise den kjærligste omsorg for ethvert levende vesen. For i alle fysiske henseender og når det gjelder den dyriske naturen, så har dyr og mennesker de samme følelsene. Menneskene har ikke fattet denne sannheten og tror at fysiske sansefølelser er begrenset til dem selv, og derfor er de urettferdige og grusomme mot dyrene.

Men når sant skal sies, hvilken forskjell er det når det gjelder fysiske sansefølelser? Følelsen er en og den samme uansett om det er et menneske eller et dyr som tilføyes smerte. Det finnes overhodet ingen forskjell her. Og faktisk gjør man verre i å skade et dyr, for mennesket har et språk. Det kan fremsette en klage, det kan rope ut og stønne. Hvis det lider overlast, kan det ty til myndighetene, og de vil gi beskyttelse mot angriperen. Men det stakkars dyret kan ikke snakke. Det kan hverken gi uttrykk

for uretten eller legge sin sak frem for myndighetene. Hvis et menneske påfører et dyr tusen plager, så kan dyret hverken snakke mennesket fra det eller stevne det for retten. Derfor er det nødvendig at dere har den største omtanke for dyr og til og med viser større godhet mot dem enn mot deres medmennesker.

Lær barna fra deres spedeste alder å være uendelig ømme og kjærlige overfor dyr. Hvis et dyr er sykt, så la barna forsøke å gjøre det friskt. Er det sultent, så la dem gi det mat. Er dyret tørst, så la barna gi det å drikke. Og er det utmattet, så la dem sørge for at det får hvile.

De fleste mennesker er syndere, men dyrene er uskyldige. Sannelig bør de som er uten synd få mest godhet og kjærlighet – alle unntatt skadedyr... Men velsignede dyr må vises den største godhet – jo mer, jo bedre. Ømhet og kjærlig godhet er grunnleggende prinsipper i Guds himmelske rike. Det bør dere legge dere svært nøye på sinne.⁶⁷

Bahá'í-skriftene hevder også at det ikke er nødvendig å spise kjøtt for å holde seg sunn og frisk:

Når det gjelder å spise kjøtt av dyr og å avstå fra det, ... så har det [mennesket] ikke behov for kjøtt og er heller ikke forpliktet til å spise det. Selv uten å spise kjøtt ville det fremvise den største livskraft og styrke.... Å drepe dyr og spise kjøttet står sannelig i en viss motsetning til medlidenhet og medfølelse, og det ville utvilsomt være bedre og mer tiltalende hvis man kunne nøye seg med korn, frukt, olje og nøtter, så som pistasier, mandler og så videre.⁶⁸

2.2.4 Utvikling av naturen

Slik bahá'íene ser det, er det fysiske skaperverket dynamisk og utvikler seg fra «en grad av fullkommenhet til en annen».⁶⁹ Det er imidlertid «ufullstendig»⁷⁰ siden det mangler «forstand og opplæring».⁷¹ Det har behov for å bli utviklet av

mennesket, ikke bare for at det skal bli skapt en høyere grad av orden og skjønnhet, som er rettesnorer i bahá'í-skriftene, men også for å gjøre det mer fruktbart og produktivt. I forbindelse med å skape orden og skjønnhet i naturens rike skriver 'Abdu'l-Bahá:

Naturen er den materielle verden. Når vi betrakter den, ser vi at den er mørk og ufullkommen. Hvis vi for eksempel lar et jordstykke forbli i sin naturlige tilstand, vil vi finne det overgrodd med tornebusker og tistler. Unyttig gress og ville vekster vil vokse og bre seg der, og det vil bli som en urskog. Trærne vil ikke bære frukt, og de vil mangle skjønnhet og symmetri...⁷²

Og dersom du på din vei forbi åkrer og beplantninger ser at plantene, blomstene og de velduftende urtene står sammen i frodig vekst og danner et enhetlig mønster, så er det et vitnesbyrd om at beplantningen og haven vokser og trives under en dyktig gartners omsorg. Men når du ser den i en tilstand preget av rot og uregelmessighet, så slutter du deg til at den har vært uten stell av en dyktig jordbruker og dermed har frembragt ugress og ukrutt.⁷³

'Abdu'l-Bahá nevner også at man ved å dyrke jorden gjør den mer fruktbar og øker avkastningen. Han sier:

Dersom vi skulle gi dette jordstykket sin naturlige tilstand igjen og la det vende tilbake til sin opprinnelige forfatning, så vil det bli en mark med tornebusker og unyttige vekster. Men ved oppdyrking vil jorden bli fruktbar og gi avling. Uten dyrking ville fjellskråningene være villnis og skoger uten fruktbare trær. Havene frembringer frukt og blomster alt etter hvor mye pleie og stell gartneren gir dem...⁷⁴

Når bonden dyrker et hvetekorn, vil det gi en hel avling, og ved gartnerens pleie vil et frø vokse til et stort tre...⁷⁵

Mens naturens verden nok har behov for utvikling, må mennesket på sin side moderere sin holdning ved å vise måtehold, ved å forplikte seg til å beskytte «kommende slekters

arv»⁷⁶ og ved å være seg bevisst at naturen er hellig, slik det fremgår av bahá'í-troens skrifter. For eksempel uttaler Bahá'u'lláh:

*Velsignet er den plett, og det hus, og det sted, og den by, og det hjerte, og det fjell, og det tilfluktssted, og den hule, og den dal, og det land, og det hav, og den øy, og den eng, hvor Guds navn blir nevnt og Hans pris sunget.*⁷⁷

2.2.5 Jordbrukets betydning

Bahá'u'lláh uttaler at «*Jordbruk må vies særlig oppmerksomhet.*»⁷⁸ Han betegner det som en virksomhet som «*bidrar til å bringe menneskeheten videre og til å gjenoppbygge verden.*»⁷⁹ 'Abdu'l-Bahá hevder at:

*Samfunnets grunnvoll er jordbruk, – å dyrke jorden....*⁸⁰

Han beskriver jordbruk som «*en edel vitenskap*»⁸¹ og å drive det som en «*gudsdyrkelse*»,⁸² og han oppmuntrer både menn og kvinner til å beskjeftige seg med «*jordbruksvitenskap*». ⁸³ Han nevner at hvis en person «*blir dyktig på dette området, så vil vedkommende bidra til utallige menneskers velvære*». ⁸⁴

Når det gjelder nasjonenes økonomiske og sosiale utvikling, understreker Det Universelle Rettferdighetens Hus betydningen av «*jordbruk og av å bevare verdens økologiske balanse*». ⁸⁵

2.2.6 Vitenskapens anvendelse

Vitenskapen beskrives som «*beherkeren av naturen og dens mysterier, menneskets eneste virkemiddel for å utforske hvordan den materielle delen av skaperverket er innrettet*»: ⁸⁶

... ved å bruke sin vitenskapelige, forstandsmessige evne ... kan mennesket omforme, forandre og beherske naturen i samsvar med sine egne ønsker og formål. Vitenskapen bryter så å si naturlovene.

Tenk for eksempel på at mennesket etter naturens lover burde oppholde seg på jordens overflate. Ved å

overvinne denne loven og begrensningen seiler det imidlertid over havet i skip, stiger høyt til værs i fly og senker seg ned i havets dyp i undervannsbåter. Dette er mot naturens bud og krenker dens makt og myndighet. Naturens lover og systemer, universets skjulte hemmeligheter og mysterier, menneskets oppfinnelser og oppdagelser, alle våre vitenskapelige landevinninger burde etter naturens orden forbli gjemt og ukjent. Men ved sin skarpe forstand henter mennesket dem frem fra det usynlige plan, trekker dem inn på det synlige plan og avdekker og forklarer dem. Elektrisiteten er for eksempel ett av naturens mysterier. Etter naturens orden skulle denne kraften, denne energien, forbli skjult og gjemt. Men på vitenskapelig vis bryter mennesket gjennom selve naturlovene, fanger elektrisiteten og stenger den til og med inne for sitt eget bruk.

Kort sagt, fordi det besitter denne uovertrufne evnen til vitenskapelig undersøkelse, er mennesket det edleste som er skapt, og det hersker over naturen...⁸⁷

‘Abdu’l-Bahá knytter vitenskapelige bestrebelsler til oppnåelsen av et edelt mål. Han sier:

Denne begavelsen er menneskets mest prisverdige evne. For ved å anvende og bruke den forbedres menneskeslekten, det blir mulig å utvikle menneskehetens gode egenskaper, og Guds ånd og hemmeligheter blir åpenbare....⁸⁸

Og han anfører det almene prinsippet at

... et hvilket som helst virkemiddel kan misbrukes, om det så skulle være midlet til menneskehetens største gode. Riktig bruk eller misbruk avhenger av de skiftende grader av opplysthet, evne, tro, ærlighet, hengivenhet og høysinn i de opinionsdannende kretser.⁸⁹

3. MILJØVERN

En rekke saker av betydning for vern av miljøet blir tatt opp i bahá'í-troens skrifter. Noen av dem omhandles nedenfor.

3.1 Bevaring av ressursene

Shoghi Effendi forbinder bevaringen og innvinningen av jordens ressurser med både «vern [av den] fysiske verden og kommende slekters arv».⁹⁰ Han bekrefter at det arbeidet som gjøres av slike grupper som «*the Men of the Trees*» og «*the World Forestry Charter*» er «i vesentlig grad humanitært»,⁹¹ og han roser det «edle mål»⁹² de har satt seg ved å ville innvinne «ørkenområdene [i] Afrika».⁹³

Det er interessant å legge merke til at noen av de «myndighetsområder og plikter»⁹⁴ som tilligger Det Universelle Rettferdighetens Hus, er å skape «fremgang og forbedring i verden»⁹⁵ og å «utvikle landene».⁹⁶

3.2 Forvaltning av naturressursene

Bahá'í-skriftene ser for seg at i det lange løp vil vern, utforskning og utnyttelse av jordens «enorme ressurser»⁹⁷ nødvendigvis måtte komme inn under myndighetsområdet for et «føderativt system».⁹⁸ Et slikt system vil være basert på at man anerkjenner «[m]enneskehetens enhet»,⁹⁹ og det vil ikke bare utøve en «ubestridelig myndighet»¹⁰⁰ over jordens ressurser, men vil også sikre økonomisk og sosial rettferdighet. Shoghi Effendi skriver:

Menneskehetens enhet, slik Bahá'u'lláh så den for seg, innbefatter opprettelsen av et verdenssamvelde hvor alle nasjoner, raser, trosbekjennelser og klasser blir nært og for alltid sammenknyttet, og hvor medlemsstatenes selvstyre og de enkeltes personlige frihet og initiativ er fullstendig og klart beskyttet.... I dette verdenssamfunnet kommer de sterkeste krefter i menneskelivet, religion og

vitenskap, til å bli forsonet; de vil samarbeide og utvikle seg harmonisk.... Verdens økonomiske ressurser vil bli organisert, råstoffkildene fullt utnyttet, markedene vil bli koordinert og utviklet og produktene rettferdig fordelt.

Rivalisering nasjonene imellom, hat og intriger vil forsvinne, og rasehat og rasefordommer må vike plassen for vennskap, forståelse og samarbeid rasene imellom. Årsakene til religiøse stridigheter vil bli fjernet for alltid; økonomiske hindringer og restriksjoner vil bli fullstendig avskaffet; og overdreven klasseforskjell vil bli utslettet. Ekstrem fattigdom på den ene side og stor konsentrasjon av eiendomsrett på den annen, vil forsvinne. Den enorme politiske og økonomiske energi som ødsles og bortkastes på krig, vil nyttiggjøres til formål som vil øke omfanget av oppfinnelser og tekniske utviklinger med den hensikt å øke produksjonen, utrydde sykdommer, utvide vitenskapelig forskning, forbedre helsetilstanden, skjerpe og foredle den menneskelige hjernevirksomhet, utnytte planetens ubrukte og uanede ressurser, forlenge menneskelivet og for å fremme alt som kan stimulere hele menneskerasens intellektuelle, moralske og åndelige liv.

Det mål menneskeheten beveger seg mot, drevet frem av livets forenende krefter, er dette: Et føderativt system som behersker hele verden og utøver uinnskrenket myndighet over dens enorme ressurser, som forener og virkeliggjør både Østens og Vestens idealer og er befridd for krigens forbannelser og ødeleggelse, som konsentrerer seg om utnyttelsen av alle jordoverflatens tilgjengelige energikilder – et system der makten gjøres til rettferdighetens tjener og hvis liv opprettholdes gjennom universell anerkjennelse av én Gud og gjennom troskap mot én felles åpenbaring.¹⁰¹

3.3 Hvordan kan miljøet vernes?

Bevaring og vern av miljøet må skje på det individuelle og samfunnsmessige plan. I et brev skrevet på vegne av Shoghi

Effendi fremholder han:

Vi kan ikke adskille menneskets hjerte fra omgivelsene utenfor oss og si at når først en av delene er forandret, så vil alt bli bedre. Mennesket er en organisk del av verden. Dets indre liv former miljøet og blir også selv sterkt påvirket av det. Det ene virker inn på det andre, og alle varige forandringer i menneskets liv skyldes disse gjensidige reaksjonene.

Ingen bevegelse i verden retter oppmerksomheten mot begge disse sidene av menneskelivet og har fullstendige virkemidler for å forbedre dem, bortsett fra Bahá'u'lláhs lære. Og det er dette som utgjør dens særpreg. Om vi derfor ønsker det beste for verden, bør vi bestrebe oss på å spre disse læresetningene og også anvende dem i vårt eget liv. Gjennom dem vil menneskets hjerte forandres, og også det sosiale miljøet som utgjør atmosfæren hvor vi kan vokse i åndelig forstand og fullt ut gjenspeile Guds lys som skinner gjennom Bahá'u'lláhs åpenbaring.¹⁰²

Og når det gjelder løsningen på verdens problemer, så peker han på at:

Vi trenger en holdningsendring, en omstilling i alle våre begreper og et nytt siktepunkt for våre aktiviteter. Menneskets indre liv såvel som dets ytre miljø må omformes hvis det skal oppnå frelse.¹⁰³

På det statlige plan maner Det Universelle Rettferdighetens Hus til «globalt samarbeid innenfor nasjonenes familie når det gjelder å utforme og vedta tiltak for å bevare den økologiske balansen som jorden ble gitt av sin skaper».¹⁰⁴ Rettferdighetens Hus hevder:

Før den tid kommer da verdens nasjoner forstår og følger Bahá'u'lláhs formaninger om helhjertet samarbeid for å ivareta hele menneskehetens beste interesser og går sammen om å lete etter botemidler mot de mange miljøproblemene som hjemsøker planeten, tror Rettferdighetens Hus at det vil bli gjort små fremskritt i retning av å løse dem....¹⁰⁵

Når det gjelder å redde «*verdens dyreliv og naturlige tilstand*»,¹⁰⁶ så gir Det Universelle Rettferdighetens Hus følgende beskrivelse av den rollen som tilfaller den enkelte bahá'í og bahá'í-samfunnene:

... den beste måten du kan bistå på for å redde verdens dyreliv og naturlige tilstand, er å gjøre enhver anstrengelse for å gjøre dine medmennesker oppmerksomme på Bahá'u'lláhs budskap og for å vinne deres tilslutning til hans Sak.

*Etter hvert som menneskenes hjerter forandres og de begynner å arbeide i enhet i lyset fra Bahá'u'lláhs lære, kan de begynne å gjennomføre mange praktiske forbedringer av verdens tilstand. Dette har allerede funnet sin begynnelse i innsatsen for sosial og økonomisk utvikling i de områdene hvor det er dannet store bahá'í-samfunn. Selvfølgelig kan du også bistå dem du kommer i kontakt med og som er interessert i å forbedre miljøet, men den grunnleggende løsningen er den som Bahá'u'lláh har kommet med.*¹⁰⁷

I tillegg til at saken gripes an på et grunnleggende åndelig plan, oppmuntres det til samarbeid med personer og grupper som er interessert i å forbedre miljøet. Bahá'í-samfunnene oppfordres til å gjøre miljøvern til en integrert del av sine løpende aktiviteter gjennom

*... bistand til innsatsen for å verne miljøet, gitt på måter som passer inn i vårt samfunns livsrytme...*¹⁰⁸

4. FREMTIDSUTSIKTER

‘Abdu’l-Bahá gir følgende skisse av hvordan livet på jorden vil arte seg i fremtiden:

Hele menneskehetens Herre har skapt denne menneskets verden til å være en Edens have, et jordisk paradys. Hvis den finner veien, som den må, til fordragelighet og

fred, til kjærlighet og gjensidig tillit, vil verden bli en sann lykksalighetens bolig, et sted med mangfoldige vel-signelser og gleder uten ende. Der skal menneskehetens fortrinlighet bli åpenbart. Der skal strålene fra sannhetens sol skinne alle vegne.¹⁰⁹

5. KILDER

- 1 Bahá'u'lláh, *Prayers and Meditations by Bahá'u'lláh* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1987), nr. CLXXVI, s. 272.
- 2 Ibid.
- 3 Ibid.
- 4 Bahá'u'lláh, *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh*, rev. utg. (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1984), nr. XC, s. 178.
- 5 Bahá'u'lláh, *Tablets of Bahá'u'lláh Revealed after the Kitáb-i-Aqdas*, [rev. utg.] (Haifa: Bahá'í World Centre, 1982), s. 142.
- 6 Ibid.
- 7 *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh*, nr. CXVII, s. 250.
- 8 Ibid.
- 9 'Abdu'l-Bahá, *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá*, [rev. utg.] (Haifa: Bahá'í World Centre, 1982), nr. 15, s. 32.
- 10 Ibid.
- 11 'Abdu'l-Bahá, *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912*, 2. utg. (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1982), s. 178.
- 12 Ibid.
- 13 Ibid.
- 14 Ibid.
- 15 Det Universelle Rettferdighetens Hus, fra et brev skrevet på dets vegne til en troende og datert 19. mai 1971.
- 16 *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá*, nr. 225, s. 283.
- 17 Ibid.
- 18 Ibid., nr. 225, s. 283-285.
- 19 Bahá'u'lláh, *De Skjulte Ord* (Oslo: Gyldendal, 1977), persisk vers nr. 20, s. 37.
- 20 Shoghi Effendi, fra et brev datert april 1957, trykt i *Messages to the Bahá'í World 1950-57* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1971), s. 103.
- 21 Ibid.
- 22 'Abdu'l-Bahá, fra en tavle oversatt fra persisk.
- 23 Ibid.
- 24 Ibid.
- 25 *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá*, nr. 137, s. 157.
- 26 Ibid.
- 27 *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912*, s. 17.
- 28 'Abdu'l-Bahá, *Some Answered Questions*, rev. utg. (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1985), s. 3.
- 29 Ibid.
- 30 Ibid.
- 31 Ibid.
- 32 Ibid., s. 3-4.
- 33 Ibid.
- 34 'Abdu'l-Bahá, *Tablets of Abdul-Baha Abbas*, bd. III (Chicago: Bahá'í Publishing Committee, 1930), s. 641.
- 35 'Abdu'l-Bahá, *Tablets of Abdul-Baha Abbas*, bd. II (Chicago: Bahá'í Publishing Committee, 1940), s. 318-319.

- 36 'Abdu'l-Bahá, *'Abdu'l-Bahás Visdom* (Oslo: Nasjonalt Åndelig Råd for Bahá'is i Norge, 1974) , s. 54.
- 37 Ibid.
- 38 *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá*, nr. 225, s. 289.
- 39 Ibid., s. 289-290.
- 40 *'Abdu'l-Bahás Visdom*, s. 38.
- 41 *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá*, nr. 225, s. 291.
- 42 Ibid.
- 43 *'Abdu'l-Bahás Visdom*, s. 28.
- 44 *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912*, s. 285.
- 45 *Some Answered Questions*, s. 78.
- 46 Ibid.
- 47 Ibid.
- 48 Ibid., s. 78-79.
- 49 *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912*, s. 329.
- 50 Ibid.
- 51 Ibid.
- 52 *Some Answered Questions*, s. 7.
- 53 *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912*, s. 329.
- 54 *Some Answered Questions*, s. 7.
- 55 Bahá'u'lláh, *Epistle to the Son of the Wolf*, rev. utg. (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1979), s. 44.
- 56 Ibid.
- 57 *Some Answered Questions*, s. 79.
- 58 *Epistle to the Son of the Wolf*, s. 44.
- 59 *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh*, nr. CXVIII, s. 252-253.
- 60 *Some Answered Questions*, s. 79-80.
- 61 *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh*, nr. CXXVIII, s. 276.
- 62 Ibid.
- 63 Ibid.
- 64 *Tablets of Bahá'u'lláh Revealed after the Kitáb-i-Aqdas*, s. 69.
- 65 *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh*, nr. CXXV, s. 265.
- 66 Det Universelle Rettferdighetens Hus, *A Synopsis and Codification of the Kitáb-i-Aqdas, the Most Holy Book of Bahá'u'lláh*, 1. utg. (Haifa: Bahá'í World Centre, 1973), fotnote 34, s. 63.
- 67 *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá*, nr. 138, s. 158-160.
- 68 'Abdu'l-Bahá, fra en tavle oversatt fra persisk.
- 69 *'Abdu'l-Bahás Visdom*, s. 38.
- 70 *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912*, s. 329.
- 71 Ibid.
- 72 Ibid., s. 308.
- 73 *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá*, nr. 225, s. 290.
- 74 *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912*, s. 353.
- 75 *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá*, nr. 104, s. 132.

- 76 Shoghi Effendi, fra et telegram til The New Earth Luncheon, London, datert 23. mai 1951.
- 77 Bahá'u'lláh, i *Bahá'í bøtter* ([Oslo:] Nasjonalt Åndelig Bahá'í Råd, 1963), s. 1.
- 78 *Tablets of Bahá'u'lláh Revealed after the Kitáb-i-Aqdas*, s. 90.
- 79 Ibid., s. 89.
- 80 'Abdu'l-Bahá, sitert i *Star of the West*, bd. 4, nr. 6 (24. juni 1913), s. 103.
- 81 'Abdu'l-Bahá, fra en tavle oversatt fra persisk.
- 82 *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá*, nr. 126, s. 145.
- 83 Ibid., og *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912*, s. 283.
- 84 'Abdu'l-Bahá, fra en tavle oversatt fra persisk.
- 85 Det Universelle Rettferdighetens Hus, sekretariatsavdelingen, fra et brev til et forbund for bahá'í-studier, datert 31. mars 1985.
- 86 *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912*, s. 29.
- 87 Ibid., s. 30.
- 88 Ibid., s. 31.
- 89 'Abdu'l-Bahá, *The Secret of Divine Civilization*, 2. utg. (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1983), s. 16.
- 90 Shoghi Effendi, fra et telegram til The New Earth Luncheon, London, datert 23. mai 1951.
- 91 Shoghi Effendi, fra et telegram til The World Forestry Charter Luncheon, London, datert 21. mai 1956.
- 92 Ibid.
- 93 Shoghi Effendi, fra et telegram til The World Forestry Charter Luncheon, London, datert 22. mai 1957.
- 94 Det Universelle Rettferdighetens Hus, *The Constitution of the Universal House of Justice* (Haifa: Bahá'í World Centre, 1972), s. 5.
- 95 Ibid.
- 96 Ibid.
- 97 Shoghi Effendi, fra et brev datert 11. mars 1936, trykt i *The World Order of Bahá'u'lláh: Selected Letters*, rev. utg. (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1982), s. 204. Norsk oversettelse i *Appell til nasjonene* (Oslo: Bahá'í Forlag, 1986), s. 68.
- 98 Ibid.
- 99 Ibid., s. 203 / s. 66.
- 100 Shoghi Effendi, fra et brev datert 11. mars 1936, trykt i *The World Order of Bahá'u'lláh: Selected Letters*, s. 204.
- † Den engelske versjonen har her «unchallengeable authority», som riktigere kunne vært oversatt med «ubestridelig myndighet». O. a.
- 101 Shoghi Effendi, fra et brev datert 11. mars 1936, trykt i *The World Order of Bahá'u'lláh: Selected Letters*, s. 203-204. Her sitert etter *Appell til nasjonene* s. 66-68.
- 102 Shoghi Effendis sekretær, fra et brev til en troende, datert 17. februar 1933.
- 103 Shoghi Effendis sekretær, fra et brev til en troende, datert 27. mai 1932.
- 104 Det Universelle Rettferdighetens Hus, sekretariatsavdelingen, fra et brev til en troende, datert 18. oktober 1981.
- 105 Ibid.
- 106 Det Universelle Rettferdighetens Hus, sekretariatsavdelingen, fra et brev til en troende, datert 14. juni 1984.
- 107 Ibid.
- 108 Det Universelle Rettferdighetens Hus, fra *riḍván*-budskapet 1989 til verdens bahá'í-er.
- 109 *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá*, nr. 220, s. 275.